

»Stirii«: »Aus Untertabor«. Hvali prijetnega soseda župnika Stojana v Gomilskem, ki je znamenit slovenski literat, a samo preskromen, da bi se pod svoje mnoge spise podpisal. Pošilja mu dolgo humoristično pesnitev o konfliktu med logarjem in pastirjem. — »Und noch ein Schwank. Unlängst kam mir ein Bändchen slav. Erzählungen, in Udine aufgelegt, vor. Unter anderm enthält eine Erzählung, die belehren und erbauen soll, aber durch und durch Lüge ist, auch ein von mir vor 12 Jahren verfaßtes, in einer Liedersammlung bereits unter meinem Nahmen abgedrucktes Lied, welches der Erzähler für ein sehr altes, von ihm wieder aufgedecktes Gedicht ausgibt. Soll man diese diebische Elster, die schon lange Jahre ihr Unwesen treibt, nicht öffentlich zurechtweisen? Wenn H. Trstenjak sich damit balgen wollte, ich möchte ihm mehre genaue Daten zum Behufe einer offenen Zurechtweisung mitteilen. Wenn Du ihn zu Gesichte bekommst, bitte ihm nebst meinem herzlichsten Gruß, auch diesen meinen Wunsch zu eröffnen.« — Zakaj Matjašič ne piše nič v Novice? Prosi ga, naj prizanaša slovenskim dijakom pri izkušnjah.

10. marca 1847. Zahvaljuje se Puffu za povabilo pri »Heimatsfreundu«; 1. letnik mu je ugajal, ker je o Slovencih govoril s spoštovanjem. Nemci slovanstvo prezirajo, ker ga ne poznajo in ne razumejo. Puff je izjema, ker vpraša vedno Slované za svèt. (Sledi dolg ekskurz o razlagi krajevnih imen.) Za »Heimatsfreunda« opisuje narodne običaje po posameznih mesecih, pri čemer pa ga ovirajo mnogi posli, pred vsem šola, ki jo je ustanovil, ki šteje 176 učencev, ki jih mora sam poučevati. Dokler ni šolskega poslopja, tudi ni misliti, da bi se dobil kak učitelj. — »Unlängst wurde ich aufgefordert meine slav. Lieder dem Slavenerverein in Wien mitzuthemen, ein paar habe ich bereits abgeschickt, ich würde viel dichten, aber das Feld ist mir für den Pegasus zu enge, und ich darf diesen Göttergaul nicht mit dem füttern, was er am liebsten hätte.« Podpis: Haschnik.

J. A. Glonar.

„Kolomonov žegen“ in enake reči pri nas.

»Historia annua Collegii S. I. Labaci« (rokopis v ljubljanskem muzeju) poroča o letu 1607 med drugim (str. 53): »Haeretici decem circiter in gremium Ecclesiae Catholicae redierunt, totidem vel concubinarij vel desperati homines suas maculas eluere. In his unus magicis usus chartis certo sibi persuaserat, nulla omnino re se laedi posse. Hanc opinionem experientia confirmaverat. Nam in pugna gladii ictibus et punctione scissis vestibis nihil vulneratum se asserebat, tametsi acutum et diu duran-tem dolorem senserit. Perdifficile fuit hanc opinionem ex daemonis conciliatam illusionem, ex obfirmato animo, et characteres magicos ex manibus eximere, divina tum id ope demum perfectum est.«

K letu 1627 (str. 121): »Alii a schedis superstitionis collo appensis sanitatem nequaquam emendicantes supposito S. Patris [Ignatii] numismate adiuti.«

K letu 1639 (str. 153): »Amuleta contra vulnera, schedulae, radices, immo et philtra possessoribus erepta...«

»Diarium praefecturae« istega kolegija (rokopis ravnoram) pa poroča k 5. febr. 1700 o nekem dijaku: »Sabbatho Carolus Rosman suspectus de magicis artibus carcere inclusus fuit, ut liber magicus, quem habere dicebat, extorqueri posset, verum cum constanter negasset, et frigus eum diutius retinere non patiebat, emissus est, et... eliminatus est. iussusque Labaco exesse.«

J. A. Glonar.

Kdaj je nastal mariborski minoritski samostan?

Dočim Puff (Marburg I, str. 97) pravi, da je 1282 že obstajal minoritski samostan ter ga je Jožef II. ravno 500 let pozneje ukinil, oziroma preselil v graško predmestje, trdi Orožen, da je 1284 bil ustanovljen (errichtet, Das Bisthum u. die Diöcese Lavant, I, 11). Vira za to trditev ne navaja ne eden ne drugi. — M a r i a n (Austria sacra III, 6, str. 289) se sklicuje na podatke, ki so mu bili priposlani iz provincijalnega arhiva, in pravi, da so se prvi minoriti naselili v Maribor deloma iz Italije, deloma iz gornje Nemčije okoli l. 1302. Prvim menihom so bojda odkazali za maševanje in pridigovanje podružno cerkev ob Dravi, poleg cerkve so si postavili najprej malo hišo, nekoliko pozneje pravi samostan. Potemtakem bi bila cerkev že prej obstajala. Na kakih podatkih sloni ta trditev, se danes ne da več ugotoviti. Samostanski prostor se popolnoma vjema s tradicijo Frančiškovega reda, ki si je stavil samostane najrajši ob mestnem zidovju, včasi znotraj, včasi zunaj mesta.

Prvi gvardijan je po Marianu bil p. Martin iz Gradca. To sklepa iz neke listine l. 1313, ki jo v latinskem jeziku priobčuje na str. 290. V tej listini potrjuje gvardijan Martin s konventom, da je neki kramar (institor) s priimkom Chazzarius (Kozar?) v čast božjo in Devici Mariji ter sv. Katarini za svojo in svoje žene Dimude dušo določil samostanu pol talenta in tri denarje za vzdrževanje večne luči v kapeli sv. Katarine. Toda v tem pismu se Martin imenuje le »tačasni« gvardijan. Listina ne daje prav nobene opore za trditev, da bi bil to prvi gvardijan ali da bi bil samostan ustanovljen šele leta 1302.

Deželni arhiv v Gradcu ima dve listini, v katerih se omenja mariborski minoritski samostan. Listini, žal, nista datirani, vendar so čas njunega nastanka veščaki precej točno določili.

Listina št. 1021a z dvema visečima pečatomoma je po Z a h n u nastala okoli leta 1274. Njena vsebina je kratko ta: